

ירשם נא הדבר לזיכרון עולם: בפברואר 1974, ארבעה חודשים אחרי השואה של יום-הכיפורים, כאשר האדמה רעדה מתחת לרגליה, עמדה רק שאלה אחת בפני עם ישראל: **מיהו יהודי?**

ה כרעות גורליות עומדות בפני ה- מדינה.

שלום כפוי? מילחמה חדשה? האם לוותר על השטחים הכבושים, ול- הסתכן בהרפתקה הגדולה של השלום עם העולם הערבי — או להקים עיר חדשה בגולן שתופצץ מחר עלידי טילים סוביי- טיים מאחמת סוריה?

האם להניח להנרי קיסינג'ר להמשיך ביומנתו, או לחבל בה ככל האפשר? מכונות העולם המערבי, המונעות בכוח הנפט המינורחיתוני, מזרימות לעולם הר- ערבי זרם כביר של נשק חדיש, ציוד אלקטרוני מתוחכם מכל הסוגים, מטוסי קרב והפצצה, טילים מכל הסוגים מתכונים בארצות השכנות, ומבטיחים שאבידות הר- מילחמות הבאות לא יימדדו עוד באלפים.

אריק שרון תובע להדיח את הרמטכ"ל, סרן אלמוני דורש לפטר את ברילב. הפופולריות של ראש-הממשלה המיועדת ירדה מ-80% ל-20%. רק אחד מכל חמישה ישראלים סבור שאשה קשישה זו מסוגלת לנהל את המדינה, או את מועצת הפועי- לות בעקרון.

המוראל הצבאי דומה לחפרי- פרת. הוא חדר עמוק לאדמה. מרבי- רים על "נשפיות-ככיהה". מעודם לא דובר כה הרבה על ירידה מן- הארץ. בדיחות-זוויעה חוגגות שיא- חרשי.

למנהיגי המדינה אין פנאי לבדיחות כא- לת. הם עסוקים בשאלה רצינית: **מיהו יהודי?**

וב-הכיפור לימד את הציבור ש- ממשלת ישראל אינה מורכבת מגאונים, מגביאים או מהכמיהה-הדור.

בסך-הכל זוהי קבוצה די מיקרית של יהודים די בינוניים. אבל אפשר היה לקוות,

לא בארץ, חלילה. בארץ הרפורמה פסולה. אבל בחו"ל היא בסדר.

איזו רצו אכירי הדת למסור את חייהם על קידוש השם, אז היה הזמן לעשות זאת. הם לא היו צריכים, אפילו, לשפור על עצמם נפש וזהרדקו כגפרור ביום שבת. די היה בהצטעה נגד החוק, ובפריי- שיה מן הקולאציה.

הם לא עשו זאת. הם נשארנו בפנים. איזו רצו הליברלים העצמאיים לקרוא תגר על הכפייה הממארת, אז היה הזמן לעדות על הבאריקי- דות.

הם יכלו, כמו מארטין לותר המנוח, להדיק על דלת מישרד ראש-הממשלה מינשר חוצב-להבות: "כאן אני עומד. איני יכול אחרת. כה יעזור לי משה קול."

אבל לא היה להם חשק. בחוץ היה קר. ואיך אפשר לוותר על מישרד-התיירות? הממשלה הציעה את התיקון. המפד"ל והליברלים העצמאיים נשארנו בפנים. ורק אני המיסכן נישאתי אל מחוץ לאולם הר- הכנסת, בורעותיהם של ארבעה סדרנים חסונים, מפני שהעזתי למחות נגד החוק

אפילו מישרד-התיירות אינו שווה קורבן כזה. כי זוהי שאלה של מצפון. **מיהו יהודי?**

כן, זוהי שאלה של מצפון. 2500 בחורים צעירים, נהדרים, נהרי- גו במילחמת יום-הכיפורים, בגלל מדיניות שגם המפד"ל וגם הל"ע היו שותפים לה. אם תימשך מדיניות זו — ובניתיים היא

האידייזם

המזענת-ולל

גמשכת כאילו לא קרה דבר — עלולים להיהרג מחר 25,000.

אבל זו אינה שאלה של מצפון. על כך לא הושחתו מילים לרוב. הפסיק רבע שעה של מיקוח די- ניסוח.

תקציב המדינה הפך לערפד. המוצץ את דמנו. במכה אכזרית אחת בנטלו הר- סובסידיות, ובגור על אמידים ועניים כאחד להוריד את רמת-מחייתם. מי שחי מתחת לקריהעוני, שקע עוד קצת בביצת הניווני.

אבל גם זו אינה שאלה של מצ" פון. המפד"ל הצביעה בעד. הל"ע הצביעה בעד. מפ"ם הצביעה בעד. ר"צ נמנעה. ורק שני מפא"יניקים מיסכנים הצביעו נגד.

מה זה מצפון? **מיהו יהודי?**

אי, לכל הרוחות, הוא יהודי? הוויכוח כולו הוא אידיוטי. השתוללות האידיוטיות, זוה בפרהסיה, לעיני ציבור הממתין לפירסום רשימת החללים; היא עדות נוספת לכך שהמימסד הפוליטי בארץ הפך למיקרה פסיכיאטרי.

הפיתרון היחידי העולה על העתי הוא להצניח את משה קול ויצחק רפאל, עם או בלי שולמית אלונג, מעל לאי בודד באוקיינוס ההודי. ילבנוגא את הבעייה הגורלית הזאת. בעזרת חוקי נירנברג, הפרוטוקולים של זיקני-ציון ושאר ספרים רלוונטיים. בעוד עשר שנים נשלה אליהם מסוק כדי לברר אם מצאו תשובה.

ובניתיים, למען השם, נחזור נא לענייני המדינה. לשאלות של חיים ומוות, מילחמה ושלום, דחם ורעב. אני מצייג, במלוא האחריות, את השאלה הנוקבת? **מיהו יהודי שפוי?**

שהחזיר את מדינת-ישראל לעולם של ימיי- הביניים. **מיהו יהודי?**

ה היה אז, לפני ארבע שנים, בתקר- פה של רגיעה, כאשר משה דיין הבטיח לכולנו שצבאות-ערב אינם מסוגלים לחצות שלולית של גשם, ולא כל שכן את תעלת- סואץ.

מה גשתנה עכשיו לגבי השאלה הגורי- לית?

שום דבר לא. **מ**כד הצדדים האבסורדיים של פרשה זו, זהו האבסורדי ביותר.

לא התעוררה פרשה המסעירה את הר- ציבור, כמו זו של הממור ואחרות הר- ממורה. לא קם לוחם בודד, שהשליך אתגר בפני השילטון, כמו בנימין שליט.

לא כלום. דממה רקח. בוקר אחד מתעוררת לה מיפלגה, ומחר ליטה שהחוק, שהיא עצמה היתה שותפה לקבלתו, הוא בלתי-נסבל. הגיור הדתי צריך להיות אורתודוכסי גם בברוקלין-עילית.

ולמחרת בבוקר מתעוררת לה המיפלגה השניה, ומחליטה שזה מרעיד את אמות הסיפים של מצפונה הגמיש. מותר היה להסכים לכך שהלאום היהודי יהיה דתי, ודתי בילבד. זה היה ליברלי, וגם עצמאי.

מותר היה לדרוש שכל אדם, הרוצה להצטרף ללאום היהודי, יעבור טכס של גיור דתי — גם אם אינו מאמין באלו- הים, והדת היהודית מעניינת אותו כקליפת השום, וכל מילה היוצאת מפיו היא שקר. זה היה ליברלי, וגם עצמאי.

אבל לדרוש מאיש כזה, כי ישקר דווקא כבית-כנסת אורתודוכסי — להכריז מבית-כנסת המצוייר כי עוגב רפורמי — הרי זה לא ויתבן. זה אינו ליברלי, וגם לא עצמאי.

לפחות, שלא תיפול מכל קבוצה מיקרית אחרת של 19 יהודים שפויים מהרחוב.

אמונה זאת מתחילה להתערער עכשיו. **מ**נהיגי המיפלגות, המתכנסים עכשיו ומכזבים שעות על גבי שעות כוויכוח על השאלה הזאת, אינם יכולים להיות לגמרי שפויים ברעתם.

זהו אינטרמצו גרוטסקי. מסוג קטעי- המוקיונות שנהג ויליאם שיקספיר להכניס למחזותיו הטראגיים בהגעיה-המתח הקשים מנשוא.

משה קול פותח דלת וטורק דלת. יצחק רפאל עולה ויורד. שולמית אלונג נכנסת ויוצאת. פינחס ספיר אינו יודע אם הוא בא או הולך.

דרישה. דרישה נגדית. עלבון. התנצלות. גוסס חדש. אולטימטום. הצעת-פרשה. דפי- קה על השולחן. גיפנוף סאגרוף. משבר סופי. משבר עוד יותר סופי. הצעה חדשה. מתח עילאי. נשימה עצורה. משימה בלתי- אפשרית.

פארודיה פוליטית. סאטירה על הנושא: עשרה כושים קטנים מרכיבים ממשלה.

שאלה גורלית: **מיהו יהודי?**

לפני ארבע שנים הביאה הממשלה לכנסת תיקון לחוקי-השבות. התיקון קבע שיהודי הוא יהודי אם הוא יהודי כדת, סבתא יהודיה, אמא יהודיה, או גיור יהודי. בתנאי שלא שפך על ראשו מי- טבילה ולא הצטרף לדת מוחמד או זארא- תוסטרא.

יהודי הוא יהודי על פי הדת, ותו- לא. וכדי להמתיק את הגלולה, נאמר שהוא יהודי גם אם התגייר בעזרת רב רפורמי.

הקורבנות המיועדים של המילחמה הר- באה, הם הוריהם ונשותיהם, פותחים את העיתון וקוראים שרק שאלה אחת מטרידה את מיטב המוחות של המימסד המדיני: **מיהו יהודי?**

ה מילחמה שהיתה, והמילחמה הר- עולה לפרוץ, השמיטו את תחתית החבית הכלכלית הישראלית. האינפלציה דוהרת.

ביקור בסופר-מארקט הופך לסיטו. רק להסתכל באיציטבאות עולה חמישים לירות. פעם תמה החרה עקרת-הבית איך לגמור את החודש. עכשיו היא תמהה איך להתחיל אותו.

בעודה שואלת את עצמה במה להאכיל את ילדיה, האם לוותר על הבשר או על הביצים, מקשיבה עקרת-בית זו לרדיו. מן החדשות היא למדה שיש שאלה הרבה יותר חשובה: **מיהו יהודי?**

מוטי אשכנזי, גיבור המעון, הרים את דגל המרד ותובע את הדחת משה דיין. אלפים הצטרפו אליו, מאות אלפים חושבים כמוו. **מיהו יהודי שפוי?**